

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **A.**, bývajúcí v Malackách, O., zastúpeného JUDr. P. a JUDr. P., advokátmi Advokátskej kancelárie C., v. o. s., so sídlom v Bratislave, Š., proti žalovaným: **1/ V., a. s.**, so sídlom v Bratislave, M., IČO: X., **2/ T., s. r. o.**, so sídlom S., IČO: X., zastúpenému JUDr. J., advokátom so sídlom v Považskej Bystrici, S., **3/ M., s. r. o.**, so sídlom v Šali, J., IČO: X., **4/ P., s. r. o.**, so sídlom v Púchove, V., IČO: X., zastúpenému Advokátskou kanceláriou M., s. r. o., so sídlom v Bratislave, S., **o určenie neplatnosti zmlúv**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18 C 137/2015, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 11. augusta 2015 sp. zn. 9 Co 313/2015, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II uznesením z 12. mája 2015 č. k. 18 C 137/2015-183 nariadil predbežné opatrenie, ktorým uložil žalovanému 4/ zdržať sa nakladania so stavbou – obytný dom, súp. č. 2667, nachádzajúci sa na parc. č. 1247/3 a bytmi v tomto obytnom dome č. 1, 2, 5, 12, 8, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32 a 33 vrátane spoluvlastníckych podielov na spoločných častiach a zariadeniach domu a spoluvlastníckych podielov k pozemkom, ktoré sú pre katastrálne územie Č. evidované na LV č. X. a zdržať sa konania, ktorým by boli prevedené na iného alebo založené v prospech iného alebo iným spôsobom zaťažené alebo sa stali predmetom iného práva v prospech tretích osôb až do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 18 C 137/2015. Vychádzal z tvrdenia žalobcu, že žalovaný 3/ ako záložný veriteľ predal nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom konania žalovanému 4/ a tento pokračuje v predaji nehnuteľností, čím je

vykonateľnosť rozhodnutia v prejednávanej veci vážne ohrozená. Žalovaný 4/ nadobudol nehnuteľnosti za kúpnu cenu 300 eur za 1m² a ďalej ich predáva za cenu 660 eur za 1m². Preto súd prvého stupňa vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Na odvolanie žalovaných 2/, 3/ a 4/ Krajský súd v Bratislave uznesením z 11. augusta 2015 sp. zn. 9 Co 313/2015 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Odvolanie žalovaných 2/ a 3/ odmietol. Vychádzal zo zistenia, že dôvodnosť nariadenia predbežného opatrenia v prejednávanej veci žalobca vidí v obave z ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia, avšak táto dôvodnosť je popretá už určovacím petitom žaloby. Rozhodnutie vo veci samej takto nemôže predstavovať exekučný titul, keďže z neho nebude vyplývať žiadne právo na plnenie a výkon rozhodnutia takto nemôže byť ohrozený. Nariadeniu predbežného opatrenia bráni dôvod spočívajúci v nepreukázaní existencie právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 4/, pretože predbežné opatrenie nie je možné využiť na dočasnú úpravu iných než právnych vzťahov medzi účastníkmi. Ak žalobca v konaní o nariadenie predbežného opatrenia chce byť úspešný, musí osvedčiť, že medzi účastníkmi existuje sporný právny vzťah, ktorý bude vyriešený konečným rozhodnutím súdu. V prejednávanej veci medzi účastníkmi nie je relevantným spôsobom preukázaný vzťah, ktorý je upravený právom, a to na základe zmluvného vzťahu alebo zákonného predpisu. Chýba základ, na ktorom stojí prípadná opodstatnenosť predbežného opatrenia. Žalobcovi nesvedčí právo k nehnuteľnosti, ktorého ohrozenie by sa malo predbežným opatrením zamedziť, pretože žalobca nie je a nebol vlastníkom sporných nehnuteľností, a preto prevodom nehnuteľností zo žalovaného 4/ na tretie osoby nemôže vzniknúť žalobcovi žiadna ujma. Ak by súd rozhodnutím vo veci samej o určenie neplatnosti zmlúv žalobcovi vyhovel alebo v opačnom prípade žalobu zamietol, nebude táto okolnosť mať dopad na právne pomery, ktorých úpravy sa žalobca výrokom predbežného opatrenia domáha. Žalobca teda neosvedčil v danom štádiu konania zákonné podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia, a to existenciu právneho vzťahu, ktorému má byť poskytnutá dočasná ochrana, ako aj vecnú súvislosť predbežného opatrenia s predmetom konania vo veci samej. Odmietnutie odvolania žalovaných 2/ a 3/ odôvodnil ustanovením § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p., nakoľko ide o odvolania podané neoprávnenými osobami v tom zmysle, že im nebola spôsobená žiadna ujma na ich právach.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca a navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie zmenil a návrhu na nariadenie predbežného opatrenia

v celom rozsahu vyhovel. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. t. j., že mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom a toto dovolanie odôvodnil ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. t. j., že odvolací súd prejednávanej veci nesprávne právne posúdil. Poukázal na to, že povinnosťou súdu je riadne odôvodniť rozhodnutie, pretože účastník má právo na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka. Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. t. j. V prejednávanej veci odvolací súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, pretože toto nezodpovedá požiadavkám na zákonné rozhodnutie v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. t. j. v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. t. j. Odvolací súd prejednávanej veci nesprávne právne posúdil, keď uviedol, že ak je predmetom konania určovací žaloba, predbežné opatrenie nemôže zabezpečovať budúci výkon rozhodnutia. Nemožno sa stotožniť s uvedeným názorom, pretože je zjavne nesprávny a právne neobstojí. Ak by súd žalobe vyhovel vo veci samej a určil, že zmluvy o postúpení pohľadávky a kúpna zmluva, ktoré sú predmetom konania, sú neplatné, bez predbežného opatrenia je daná hrozba, že byty v predmetnom bytovom dome budú ďalej predané. Podaná žaloba vo veci samej by takto stratila svoj pôvodný význam. Ďalším predajom bytov dôjde k vzniku právne neistého postavenia u množstva ďalších osôb, ktoré byty nadobudnú na základe kúpnych zmlúv. Pri bytoch, ktoré sú zatiaľ vo vlastníctve žalovaného 4/ je aktuálne zapísaná záznamová plomba. Z uvedených skutočností dostatočne vyplýva, že spojitosť medzi dočasnou úpravou pomerov na základe predbežného opatrenia a právnym vzťahom, ktorý sa posudzuje v tomto konaní je daná. Žalobca je bývalým spoločníkom spoločnosti S., s. r. o. a mal v nej majetkovú účasť. Spoločníkom bol od 17. februára 2006 do 30. mája 2011, kedy zo spoločnosti vystúpil. K rovnakému dňu bol odvolaný z funkcie konateľa tejto spoločnosti. Pokiaľ odvolací súd tvrdí, že neexistuje právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným 4/ prejedikuje, že žalobcovi chýba aktívna legitimácia v prejednávanej veci. Aktívne legitimovaná k žalobe na určenie neplatnosti zmluvy je však aj osoba, ktorá nie je účastníkom tejto zmluvy, ak by vyhovenie žalobe mohlo mať priaznivý dopad na jej právne postavenie. Vlastníkom predmetného bytového domu bola spoločnosť S., s. r. o. K prevodu vlastníckeho práva k bytovému domu na žalovaného 4/ došlo na základe kúpnej zmluvy uzavretej 22. mája 2014. Je pravdou, že v uvedenom období už žalobca spoločníkom v spoločnosti S., s. r. o. nebol, avšak zrušením predbežného opatrenia je dané priame riziko vzniku škody na strane žalobcu, ako aj na strane ďalších nadobúdateľov bytov. Bytový dom bol predaný v rozpore s § 151m ods. 8 Občianskeho zákonníka, bez vynaloženia

náležitej starostlivosti a za neprimerane nízku cenu predstavujúcu jednu polovicu až jednu tretinu kúpnej ceny. Napriek nevýhodnému predaju žalovaný 4/ uplatňuje voči žalobcovi nárok z celej pohľadávky titulom zabezpečovacej zmenky. Konateľ žalovaného 2/ v súčinnosti s konateľom žalovaného 4/ ponúkajú jednotlivé byty bytového domu na predaj za reálnu trhovú cenu, teda vyššiu.

Žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ navrhli vo svojich vyjadreniach dovolanie odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle ust. § 239 ods. 1 O. s. p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/), na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/. Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. v znení do 31. decembra 2014 je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré je v danom prípade napadnuté dovoláním žalobcu, nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1, 2 O. s. p., prípustnosť jeho dovolania

preto z uvedených ustanovení nevyplýva. Osobitne treba zdôrazniť, že § 239 ods. 3 O. s. p. vylučuje prípustnosť dovolania (i keby inak išlo o rozhodnutie so znakmi významnými z hľadiska § 239 ods. 1, 2 O. s. p.) vtedy, ak smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu o predbežnom opatrení. Dovolanie žalobcu smeruje síce proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.), ide ale o uznesenie o predbežnom opatrení, prípustnosť dovolania, proti ktorému je v zmysle § 239 ods. 3 O. s. p. vylúčená.

So zreteľom na ust. § 242 ods. 1 druhá veta O. s. p. prípustnosť dovolania žalobcu by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto sudcu rozhodoval senát. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa, ale zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., a to v dôsledku nedostatočného odôvodnenia jeho rozhodnutia.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerat' do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom

(§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.).

Dovolateľ tvrdí, že napadnuté rozhodnutie nemá náležitosti vyplývajúce z § 157 ods. 2 O. s. p., je nekonkrétne a nedostatočne odôvodnené. Podľa jeho názoru je toto rozhodnutie nepreskúmateľné.

Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je ale judikatúrou najvyššieho súdu (viď R 111/1998) považovaná za tzv. inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), teda nie za procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O. s. p. Podľa záveru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto judikátu. Uvedená právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti vyplýva aj z ďalších rozhodnutí najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 MCdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 6 Cdo 25/2012, 7 Cdo 52/2011, 7 Cdo 109/2011, resp. 1 ECdo 10/2014).

Správnosť takého nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013).

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“. V uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 ústavný súd zotrval „na závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.“. V uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 ústavný súd na adresu najvyššieho súdu uviedol, že „v súlade so svojou stabilnou 'dovolacou' judikatúrou náležite

zdôvodnil, prečo nedostatočné odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Obdobne je potrebné poukázať na stanovisko č. 2 prijaté na zasadnutí Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

V danom prípade obsah spisu v ničom neodôvodňuje uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety stanoviska a týka sa výlučne len takých ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad môže ísť v praxi vtedy, keď dôsledky nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia majú najvyšší stupeň intenzity, napríklad preto, že rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo že sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“; samo neúplné odôvodnenie ale vadou takej intenzity nie je.

Žalobca v dovolaní namietal, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právne posúdenie veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne názory a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnom posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie je síce okolnosťou, ktorou možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, avšak samo osebe prípustnosť dovolania nezakladá. Preto sa dovolací súd správnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom nezaoberal.

Za týchto okolností dovolací súd konštatuje, že sa nepotvrdila existencia vady konania uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť

v prejednávanej veci z ustanovenia § 239 O. s. p., a preto dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne súd aj o trovách tohto dovolacieho konania so zreteľom na to, že v súčasnosti bolo rozhodnuté len o predbežnom opatrení a konanie vo veci samej naďalej prebieha (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ustanovením § 145 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. mája 2016

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. M.